

6/2014. (IX. 1.) FM rendelet

a Szelidi-tó természetvédelmi terület bővítéséről és határainak módosításáról

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3., 4., 13. és 15. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 65. § 9. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § (1) Az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 2/1976. OTvH számú határozatával védetté nyilvánított, a Szelidi-tó természetvédelmi terület védeltségének fenntartásáról szóló 156/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel (a továbbiakban: R.) fenntartott védeltségű Szelidi-tó természetvédelmi területhez csatolom a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) bekezdése és 28. § (4) bekezdése alapján „ex lege” védett szikes tóként országos jelentőségű védett természeti területnek minősülő területeket: Harta 0285 helyrajzi számból az E654227,53-N145723,88; E654221,52-N145715,89 EOV koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól nyugatra fekvő 0,1528 hektár kiterjedésű részt, továbbá a Harta 0318, 0320, 0321, 0322, 0323, 0324 helyrajzi számú ingatlanokat, összesen 244,32 hektár kiterjedésű területet.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt ingatlanok az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek.

(3) A Szelidi-tó természetvédelmi terület részét képező Dunapataj 018/2 és 018/3 helyrajzi számú, összesen 0,5858 hektár kiterjedésű terület védeltségét feloldom.

2. § A Szelidi-tó természetvédelmi terület bővítésének célja „ex lege” szikes tóként védelem alatt álló, a Szelidi-tóval szerves egységet képező területek és a Szelidi-tó mint természeti képződmény táji és természeti értékei hatékonyabb természetvédelmi oltalmának biztosítása.

3. § A Szelidi-tó természetvédelmi terület bővítési területének természetvédelmi kezelési tervét az 1. melléklet tartalmazza.

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a 6/2014. (IX. 1.) FM rendelethez

A Szelidi-tó természetvédelmi terület bővítési területének természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A terület jellegzetes tájképi értékeinek megőrzése, különös tekintettel a Kékesi-rétre.

1.2. A terület különleges élővilágának és természetközeli élőhelyeinek megőrzése és fenntartása.

1.3. A védett növény- és állatfajok megőrzése, különös tekintettel a kistűzű aszat (*Cirsium brachycephalum*), szongáriai cselőpók (*Lycosa singoriensis*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vörös gém (*Ardea purpurea*), bölömbika (*Botaurus stellaris*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), rétisas (*Haliaeetus albicilla*), kékes rétihéja (*Circus cyaneus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), kabasólyom (*Falco subbuteo*), tűzok (*Otis tarda*), bíbic (*Vanellus vanellus*), gólyatöcs (*Himantopus himantopus*), gulipán (*Recurvirostra avosetta*), nagy goda (*Limosa limosa*), piros lábú cankó (*Tringa totanus*), fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*), barkóscinege (*Panurus biarmicus*), kékbegy (*Luscinia svecica*) és a vidra (*Lutra lutra*) állományaira és egyedeire.

1.4. A védett és fokozottan védett madárfajok táplálkozóterületének és élőhelyének megőrzése.

1.5. A védett és fokozottan védett madárfajok háborítatlan fészkelésének biztosítása.

1.6. A Szelidi-tó vízutánpótlásához szükséges megfelelő minőségű és mennyiségű víz előtárolásának lehetővé tétele.

1.7. A terület további természetvédelmi célú kutatásához a kedvező természeti feltételek biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. Építmények létesítésének szabályozása a terület tájképi értékeinek megőrzése érdekében.

2.2. A korábbi művi beavatkozások a terület vízháztartását és élőhelyeit érintő káros hatásainak mérséklése.

2.3. A Kékesi-rét gyepén, gyepterületi ágban nyilvántartott mocsaraiban az elsősorban szarvasmarhával történő legeltetés biztosítása.

2.4. A legeltetéses állattartással történő területhasználat biztosítása minél nagyobb területi arányban.

2.5. E jogszabály hatálybalépésének időpontjában meglévő gyepterületek megőrzése.

2.6. A gyepterületek kaszálási-legeltetési rendjének szabályozása az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében.

2.7. A nádvágás rendjének és a vízi növényzet irtása feltételeinek szabályozása az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében.

2.8. Az inváziós fajok terjedése elleni védekezés, állományuk visszaszorítása, eltávolítása a területről.

2.9. A vadászati tevékenység feltételeinek szabályozása elsősorban a fokozottan védett madárfajok kímélete érdekében a természetvédelmi szempontból előnyös elemeinek elősegítése mellett.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

3.1.1.1. Az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében vagy azzal összhangban végzett tevékenységek kivételével tilos a területen a tereprendezés és a területfeltöltés.

3.1.1.2. A területen tilos a bányászat. Kivételt képez ez alól az olyan geofizikai mérési módszerek alkalmazása, amely nem jár a felszíni talajrétegek bolygatásával.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.2.1. A kezelési terv hatálybalépésének napjától számított egy éven belül, a vízháztartási állapot természetesebbé tétele érdekében az árkokon elzárásokat, szakaszolásokat kell végezni a természetvédelmi kezelésért felelős Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal (a továbbiakban: igazgatóság) egyeztetve. Kivételt képez azon árok, mely a kezelési terv hatálybalépésének napját megelőzően üzembe helyezett szivattyú öntözési célú vízellátását szolgálja.

3.1.2.2. A Kékesi-rét feltöltését legkésőbb november 1-jén kell megkezdeni és az „5T” műtárgy felvízi mércéjén mért 185 cm-es vízállásértékig lehet végezni.

3.1.2.3. A Kékesi-réti tározó leürítése, a Szelidi-tó feltöltése a március eleji kedvező térségi vízháztartási helyzet esetén március 15. és április 15. között végezhető. A március elején tapasztalható kedvezőtlen vízháztartási helyzet és öntözési célú vízigény jelentkezése esetén a tó feltöltését és a tározott víz leeresztését április 1-jéig kell elvégezni. A Kékes-rét leürítésének kezdő időpontját – a vízháztartási helyzet minősítése alapján – az Alsó-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság és az igazgatóság rögzíti.

3.1.2.4. A leürítés után, az ökológiai vízháztartási állapot fenntartása érdekében az „5T” műtárgynál a felvízi mércéjén mért 129–140 cm-es vízállást kell tartani.

3.1.2.5. A Kékesi-rét zsombékoló jellegű gyepeit tilos kaszálni, tisztítókaszálni és szárazúzni. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság tájékoztatja a tulajdonost vagy a területhasználót.

3.1.2.6. A legeltetést oly módon kell végezni, hogy az ne befolyásolja a Szelidi-tó vízkészletének pótlására betározott víz minőségét.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A vidra, a túzok, a kerecsensólyom és a nagy goda védelme érdekében a területen tilos a horgászat.

3.1.3.2. A kistűzke aszat életfeltételeinek és a parti madárfajok fészkelésének biztosítása érdekében a nádas állományokat vissza kell szorítani, parti sávjukat legeltetni kell.

3.1.3.3. A barkóscinege és kékbegy madárfajok fészkelő állományának megőrzése érdekében a kezeletlen és legeltetéssel kezelt nádas élőhelymozaikokat kell fenntartani.

3.1.3.4. A parti madarak életfeltételeinek rekonstrukciója érdekében a Kékesi-rét teljes területének – beleértve a már védelem alatt álló területet is – legalább 30%-át szarvasmarhával kell legeltetni.

3.1.3.5. Hörcsög (*Cricetus cricetus*) befogása és irtása tilos.

3.1.4. Látogatás

3.1.4.1. Hátasállattal szabadidős tevékenység céljából közlekedni csak földúton lehet.

3.1.4.2. A területen sátorozás nem megengedett.

3.1.5. Kutatás, vizsgálatok

3.1.5.1. A területen végzett kutatások eredményeit tartalmazó publikációk egy-egy példányát a kutatást végzőnek el kell juttatnia az igazgatóságnak és az illetékes természetvédelmi hatóságnak.

3.1.5.2. Az igazgatóságnak legalább tízévente el kell készítenie a védett természeti terület Á-NÉR alapú élőhelytérképét és a védett növények ponttérképét.

3.1.5.3. Az igazgatóságnak biztosítania kell a vidra állományának folyamatosan történő nyomon követését. A monitoring- és a faj védelmével összefüggésbe hozható tevékenységeket rendszeresen dokumentálni kell. Az összegyűjtött adatok, információk alapján az igazgatóság évente részletes feljegyzést készít.

3.1.5.4. A tűzok, a nagy goda és a kerecsensólyom jelenlétére és élettevékenységére vonatkozó megfigyelést és monitorozást az igazgatóság köteles elvégezni.

3.1.6. Terület- és földhasználat

3.1.6.1. Új építmény létesítése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló, illetve azzal összhangban álló építmény (beleértve az e feltételeknek megfelelő vízügyi létesítményeket) kivételével – tilos.

3.1.6.2. A természetvédelmi célkitűzések megvalósítását nem szolgáló, azokkal össze nem egyeztethető és a tájképi értékeket veszélyeztető új művi létesítmények (pl. stég, reklám-, cég-, címtábla, üvegház, szélgenerátor, antenna és tartószerkezete, föld feletti tároló és tartály, légvezeték, közmű, nagynyomású gáz- és olajvezeték stb.) elhelyezése tilos a területen.

3.1.6.3. A birtok- és földrészlethatárok terepi megjelölésére csak a térségben hagyományos alkalmazott építőanyagok használhatóak fel.

3.1.6.4. A természetvédelmi területen burkolt utak nem létesíthetők.

3.1.6.5. Új földutak nem létesíthetők a védett természeti területen, kivéve, ha természetvédelmi céllal, a természetvédelmi kezelő hozzájárulásával, kedvezőtlenebb helyen lévő út kiváltása érdekében, annak egyidejű felhagyása mellett létesülnek.

3.1.6.6. Tilos az állandó (napi fél óránál hosszabb ideig vagy rendszeresen világító) fényforrás üzemeltetése, kivéve a kutatási célú fénycsapdázást.

3.1.6.7. A területhasználó köteles az inváziós növények megtelepedését, terjedését megakadályozni és a már meglévő állományokat kiirtani. A keskenylevelű ezüstfa irtását megelőzően e tevékenységet az igazgatósággal egyeztetni kell.

3.1.6.8. Jól sarjadó, inváziós fafajok egyedeinek, illetve állományainak kivágása csak úgy történhet meg, ha az újrasarjadás ellen elő- vagy utókezeléssel aktív védekezés (törzsfuratokon keresztül történő vegyszer bejuttatás, vegyszeres metszlapkezelés) történik.

3.1.6.9. Felszín alatti vizek mezőgazdasági célra, illetve rekreációs rendeltetésű víztér vízutánpótlására nem vehetők igénybe.

3.1.6.10. Tilos napnyugtától napkeltéig a géppel való mezőgazdasági munkavégzés. Kivételt képez az ingatlan-nyilvántartásban szereplő utak és e rendelet hatálybalépését megelőzően üzembe helyezett, öntözési célú vízkivételt szolgáló gépek használata, amennyiben az öntözési időszakban, vízjogi engedély alapján történik.

3.1.6.11. Technikai sportok nem végezhetők a területen.

3.1.6.12. A terület feletti légtérben tilos a repülőgépes növényvédelem és tápanyag-utánpótlás.

3.1.6.13. Tilos a tűzgyújtás, a természetvédelmi kezelésért felelős szerv által jóváhagyott természetvédelmi célú kezelés érdekében végzett tűzgyújtás kivételével.

3.1.6.14. Az elhagyott hulladék rendszeres gyűjtéséről a tulajdonosnak gondoskodni kell.

3.1.6.15. Tilos építőanyag tárolása a területen.

3.1.6.16. Tilos szalma- és szénakazal elhelyezése, valamint a nád depózása bárhol a területen.

3.1.6.17. Tilos vadföld, vaditató létesítése, valamint a mesterséges vadkibocsátás és zárttéri vadtartás.

3.1.6.18. Apróvadnevelő és -kibocsátóhely létesítése tilos.

3.1.6.19. A nappali vadszámlálás a védett természeti területen március 1. és július 31. között csak az ingatlan-nyilvántartás szerinti utakról történhet.

3.1.6.20. Az éjszakai vadszámlálás az igazgatósággal folytatott előzetes egyeztetést követően történhet.

3.1.6.21. A vaddisznó-állományt a terület természetes vadeltartó képességének a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott szintjére kell visszaszorítani.

3.1.6.22. A téli társas vadászatok esetén a vadászat megkezdése előtt legalább 48 órával egyeztetni kell az igazgatósággal (az illetékes természetvédelmi őrrrel).

3.1.6.23. A vadászat során keletkezett hulladékot, lőszerhüvelyt a vadászat befejeztével össze kell gyűjteni, és el kell szállítani a területről.

3.1.7. Természetvédelmi infrastruktúra

A terület hatósági tájékoztató táblával történő megjelölését a tábláknak a terület határa és a területre bevezető utak találkozásánál történő kihelyezésével végzi el az igazgatóság.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

3.2.1.1. A gyep művelési ágú ingatlanok művelési ágának megváltoztatása csak abban az esetben engedélyezhető, ha a művelésiág-váltás az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérését szolgálja.

3.2.1.2. Tilos a gyepterületek művelés alóli kivonása, valamint más célú hasznosítása, kivéve a természetvédelmi érdekből, engedéllyel és az igazgatósággal egyeztetett más célú hasznosítást.

3.2.1.3. A gyepterületek legeltetési használatára kell törekedni, amelyet legelőterületen kiegészíthet az inváziós növényfajok elleni védekezést szolgáló tisztítókaszálás.

3.2.1.4. A gyepterületek legeltetési használatát során törekedni kell a szarvasmarhával történő legeltetésre.

3.2.1.5. Az inváziós növényfajoknak a területről való eltávolítását szolgáló engedélyezett, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett növényvédőszer felhasználás kivételével a területen tilos növényvédőszer alkalmazása.

3.2.1.6. Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok ürülékéből származhat, trágya kiszórása tilos.

3.2.1.7. Legeltetés 0,2–1 állategység/hektár legeltetési nyomással, március 15. és november 30. között külön engedély nélkül az igazgatósággal egyeztetve, december 1. és március 14. között hatósági engedéllyel történhet.

3.2.1.8. Szakasztolt legeltetés lehetséges. Az egyes szakaszok kiterjedését, határait és a szakaszok legeltetési idejét az igazgatósággal előzetesen egyeztetni kell.

3.2.1.9. A legeltetett jószágállomány számára kialakított időszakos szállásokon kiegészítő takarmány (pl. silókazal stb.) elhelyezése tilos.

3.2.1.10. A legelő állatok itató- és pihenőhelyeit az igazgatósággal előzetesen egyeztetni kell.

3.2.1.11. Felületés és gyepfeltörés tilos kivéve, ha az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében (például rontott gyepek helyén természetes növénytársulás rekonstrukciója érdekében vagy a külső zavaró hatások ellen védő sövények létesítése során), az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történik.

3.2.1.12. A gyepek öntözése tilos kivéve, ha az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzés elérése érdekében, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon történik.

3.2.1.13. Gyepterületek égetése tilos, kivéve ha az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzés elérése érdekében (például túlzottan felhalmozódott fűavar eltávolítása érdekében), az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon végzett eseti, nem rendszeres égetést.

3.2.1.14. Mechanikai jellegű ápolási munkák (fogasolás, tárcsázás, hengerezés) végzése tilos, kivéve ha az az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon (például természetes gyepek rekonstrukciója során) történik.

3.2.1.15. Gyepeken gépjárművel közlekedni tilos. A korlátozás nem vonatkozik az engedélyezett tevékenységet végző mezőgazdasági gépekre.

3.2.1.16. Égő gyepeken, amennyiben a tűz nem fenyeget közvetlenül emberéletet, épületet, nagyértékű mezőgazdasági létesítményt vagy több hektáros kiterjedésű erdőterületet, tilos a tűz terjedése ellen szántással, tárcsázással, a gyepek felszaggatásával, illetve vegyszer kijuttatással védekezni.

3.2.1.17. A gyepeken június 20. után kezdhető meg a kaszálás.

3.2.1.18. Dobkaszta használata tilos.

3.2.1.19. Kaszálás során legalább 8 cm-es fűtarlót kell visszahagyni.

3.2.1.20. Kaszálásonként a terület 5–10%-át kaszátlanul kell hagyni. A kaszálás tervezett megkezdése előtt 5 nappal értesíteni kell az igazgatóságot. A kaszátlanul hagyandó területeket a helyszínen az igazgatóság képviselője jelöli ki. A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszátlanul hagyott foltokat tilos olyan módon kijelölni, hogy abban inváziós növény állománya legyen.

3.2.1.21. Tisztítókaszálás, szárazzás szeptember 1. után kezdhető meg. Ez alól az inváziós növényfajok állományait érintő kaszálás és szárazzás képez kivételt, amelynek legkorábbi időpontja június 20.

3.2.1.22. Legelőterület tisztítókaszálása, szárazzása egy gazdasági évben nem lehet nagyobb a legelőterület 50%-ánál, azonban az egyöntetűen inváziós növényfajokkal fertőzött legelőterületen a tisztítókaszálás és szárazzás területi kiterjedése nem áll korlátozás alatt.

3.2.1.23. Legelőterületen a tisztítókaszálást és szárazzást úgy kell végezni, hogy az őshonos legelőgyomokkal terhelt területrészek se haladjon meg a kaszált, szárazzott terület aránya a területrészek 50%-át.

3.2.1.24. Talaj meghajtású rendsodró, rendezelő használata tilos.

3.2.1.25. Kaszálás, tisztítókaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező.

3.2.1.26. Gyepterületen a kaszálást követő 30 napon túl tilos a levágott növényi anyag tárolása.

3.2.1.27. Kaszálás vizes vagy nedves talajon tilos.

3.2.2. Nádas művelési ágú területek kezelése

3.2.2.1. A nádvágás az igazgatósággal előzetesen egyeztetett időpontban, helyen és módon történhet.

3.2.2.2. Tilos a nádvágás és egyéb vízinvázióirtás és kiszállítása február 15. és október 15. között.

3.2.2.3. Náddepónáló hely nem létesíthető, a meglévő náddepó helyeket a kezelési terv hatálybalépését követő 1 éven belül meg kell szüntetnie a területhasználónak.

3.2.2.4. Tilos a lábon álló nád égetése. A vágási törmelék égetésének helyszínét előzetesen egyeztetni kell az igazgatósággal.

3.2.2.5. A nádaratás megkezdése előtt 48 órával értesíteni kell az igazgatóságot.

3.2.2.6. A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj adottságainak megfelelő gépet kell alkalmazni.

3.2.2.7. A nád kötözéséhez a természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötözőanyagot kell használni.

3.2.2.8. A nádaratást végzőnek a nádvágó- és szállítógépeket olyan műszaki állapotban kell tartania, hogy elkerülhető legyen a műszaki meghibásodás, és az ebből eredő olajszivárgás. Amennyiben az olajszivárgás mégis bekövetkezik, a használó haladéktalanul köteles a kifolyt olajat fűrészporral felitatni és a területről elszállítani. A szennyeződés tényét a használó köteles az igazgatóságnak és a környezetvédelmi hatóságnak haladéktalanul bejelenteni.

3.2.2.9. A nádaratást végzőnek, a területről történő nádkiszállítást legkésőbb minden év február 28-áig be kell fejeznie, a nádaratás befejezéséről az igazgatóságot tájékoztatnia kell.

3.2.2.10. A nádasok területének 20–40%-án a nádat – évente ugyanazon helyen – lábon kell hagyni az igazgatóság lehatárolása alapján. A learatatlan mozaikokat tömbösen és nem sávosan kell kialakítani. A fennhagyott mozaikok felét 5 évben egyszer, másik felét 10 évben egyszer le kell aratni, ekkor új helyet kell a mozaiknak kijelölni.

3.2.3. Művelés alól kivett területek kezelése

3.2.3.1. Hatályos vízjogi üzemelési engedéllyel rendelkező csatorna fenntartási munkálatainak (kotrás, iszapolás, kaszálás stb.) megkezdése előtt legalább 5 nappal az üzemeltetőnek tájékoztatnia kell az igazgatóságot az elvégzendő fenntartási tevékenységek helyéről és idejéről.

3.2.3.2. A csatornák vízjogi létesítési engedélyben meghatározott szelvényének bővítése tilos.

3.2.3.3. E rendelet hatálybalépését követő 1 éven belül a vízügyi hatóságnak a területen áthaladó csatornák vízjogi üzemeltetési engedélyeit felül kell vizsgálnia.

3.2.3.4. A tervezési területen áthaladó út karbantartása csak az igazgatósággal folytatott előzetes egyeztetést követően történhet. Az utak karbantartáshoz építési-bontási törmelék csak abban az esetben használható fel, ha az kizárólag válogatott, aprított és homogén inert hulladékot tartalmaz és azt a természetvédelmi kezelésért felelős szerv jóváhagyta.